

MEMO

Onderwerp: Verkenning mogelijkheden onafhankelijke arbitrage / rechtspraak
Naar aanleiding van gesprek Oldenhuis/Wallage, 5.1.2e /Top dd. 22 maart

Datum: 1 april 2015

Steller: S. Top

Inleiding

Gaswinning leidt tot aardbevingen, aardbevingen leiden tot schade. De veroorzaker van de gaswinning is krachtens de mijnwet verplicht de schade te vergoeden. Tot zover is het duidelijk. Bewoners en andere eigenaren/gebruikers in het gaswinningsgebied kunnen hun schade claimen bij de NAM. NAM beoordeelt vervolgens of de schade inderdaad een causaal verband met aardbevingen heeft. (let op! Causaal verband met aardbevingen, niet met gaswinning). Als NAM van mening is dat (een deel van de) geclaimde schade niet gerelateerd kan worden aan aardbevingen is een geschil geboren.

Deze geschillen leiden tot lange vertragingen en veel onzekerheden. De enige mogelijkheid die er nu is, is een door de NAM ingestelde en beheerde escalatieladder. Weliswaar voorziet deze procedure in een contra-expertise en een oordeel van een derde (onafhankelijk?) deskundige maar het zijn de condities van de NAM waaronder dit plaats vindt. Daarmee creëert NAM in zekere zin rechtspraak.

Na het aflopen van deze escalatieprocedure is er, bij een blijvend geschil, de mogelijkheid voor bewoners om zich te melden bij de Tcbb en daarna staat de gang naar de rechter open. Zo wordt dat de bewoners nu gemeld.

Dat betekent dus dat een gedupeerde bewoner een verschrikkelijk lange adem moet hebben, bereid moet zijn om te investeren in technische en juridische ondersteuning, en niet moet terugdeinzen voor dossiervorming en ordners vol papier.

Er wordt, relatief gezien, niet veel gebruik maakt van de bestaande escalatie procedure. Volgens NAM gaat het om 4 of 5% van het totaal aan schademeldingen. Hoewel 'elk geval één te veel is' constateert NAM herhaaldelijk dat 96% van de melders kennelijk tevreden is, "dat moeten we niet vergeten". Het is de vraag of deze conclusie gerechtvaardigd is. Onduidelijk is hoeveel burgers afzien van escalatie omdat ze daar geen vertrouwen in hebben of domweg "van het hele gedoe zo snel mogelijk af willen". Vooral de zogenaamde complexe gevallen zijn vaak al maanden onderweg voordat het eerste aanbod van de NAM er ligt.

Arbitrage

De Dialoogtafel is van mening dat dit een onwenselijk situatie is. Het is om te beginnen al vreemd dat de veroorzaker van de schade zelf bepaalt of schade inderdaad veroorzaakt is door aardbevingen en wat dan de omvang van die schade is. De slager keurt zijn eigen vlees. Dit is mede aanleiding geweest om een uitvoeringsorganisatie *op afstand* van de NAM op te richten. Maar nog steeds onder aansturing van en met de beleidskaders van de NAM. Feitelijk, en ook in de beeldvorming bij de bevolking, is het nog steeds NAM die schade veroorzaakt en beoordeelt.

De Dialoogtafel pleit al maanden voor het instellen van een nieuw, onafhankelijk arbitrage orgaan die geschillen tussen NAM en bewoners kan beslechten. Momenteel focussen de geschillen zich vooral op geschillen over schade, maar de verwachting is dat dit zich snel zal uitbreiden naar geschillen over o.a. compensatie waardedaling en over de uitwerking van het versterkingsprogramma voor individuele gevallen.

Bijzondere kamer rechtbank

In februari van dit jaar nam de Tafel kennis van een avond waar vijf hoogleraren van de juridische faculteit van de RUG hun licht lieten schijnen over het gaswinningsdossier. Daar zijn veel interessante zaken aan de orde geweest, waaronder een uitspraak van professor Oldenhuis. Hij pleitte in zijn betoog voor het inrichten van een bijzondere kamer bij de Rechtbank van Groningen met een zeer ruime taakstelling met betrekking tot juridische geschillen over schade door beweging van de bodem. De achterliggende gedachte was min of meer dezelfde als die de Dialoogtafel bij haar streven naar een onafhankelijke arbitrage hanteert. Dit was aanleiding voor een nader gesprek tussen Dialoogtafel en professor Oldenhuis.

In dat verkennende gesprek met de voorzitter van de Tafel (Wallage), een lid van de Tafel 5.1.2e en een stafid van de Tafel (Top) is professor Oldenhuis verzocht een nadere verkenning te doen naar de mogelijkheid voor de inrichting van een onafhankelijke rechtsgang. Centrale vragen in die verkenning zijn: hoe snel zou een bijzondere kamer van de rechtbank ingericht kunnen worden? Wat is er voor nodig om dat te realiseren? Op welke terreinen kan die kamer geschillen beslechten? Wat zijn de risico's op vele slepende juridische kwesties tot aan Hoge Raad? Hoe verhoudt een rechtbankkamer zich tot 'officiële arbitrage', wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende constructies?

Professor Oldenhuis heeft aangegeven een dergelijke verkenning te willen doen. Naar aanleiding van die verkenning zal verder gesproken worden over de eventuele vervolgstappen en de inbedding/borging van daarvan.